

ดนตรีบาทวิถี ความบันเทิงบนทางเท้า¹

Street Music: Entertainment on the Walk Way

ธีวินท์ ห้วยหงษ์ทอง*

teewin@live.com

บทคัดย่อ

ดนตรีบาทวิถี เป็นการแสดงสาธารณะที่พบเห็นได้บ่อยครั้งในกรุงเทพฯ มีแง่มุมเชิงสังคมและเชิงดนตรีที่น่าสนใจ ผู้เขียนได้ศึกษาดนตรีบาทวิถีใน 3 เนื้อหาสำคัญ ได้แก่ (1) การศึกษาประวัติความเป็นมา เพื่อแสดงให้เห็นภาพรอยต่อระหว่างนักดนตรีบาทวิถีในอดีตก่อนที่จะมาเป็นนักดนตรีบาทวิถีในปัจจุบัน (2) การศึกษานักดนตรีบาทวิถีรูปแบบต่างๆ โดยเน้นไปที่การสะท้อนสภาพความเป็นไปของเหล่านักดนตรีบาทวิถีที่ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเมือง และ (3) การศึกษาเรื่องดนตรีและการแสดงของนักดนตรีบาทวิถี ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ใช้แนวทางการวิจัยแบบชาติพันธุ์วรรณา ผลที่ได้จากการศึกษามีดังนี้

ด้านการศึกษาประวัติความเป็นมาพบว่า ในอดีตผู้ที่ประกอบอาชีพดังกล่าวถูกเรียกขานในนาม วมัฒก ผู้เดินทางร่อนเร่ไปตามสถานที่ต่างๆ เพื่อร้องเพลงแลกกับข้าวสารอาหารแห้ง วมัฒกจะร้องเพลงดำเนินเรื่อง ทำนองเพลงมีจังหวะกระชั้น ฟังรู้กั๊ว สนุกสนานชวนติดตาม แต่ในปัจจุบัน วมัฒกลักษณะดังกล่าวได้เลือนหายไปจากสังคมไทยกลายเป็นนักดนตรีบาทวิถีที่เล่นเครื่องดนตรีหลากหลายประเภท

ด้านรูปแบบของดนตรีบาทวิถีพบว่า นักดนตรีบาทวิถีมีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายด้านลักษณะกายภาพของนักดนตรีที่มีทั้งผู้มีร่างกายปกติและผู้พิการ ด้านอายุและวัย ด้านดนตรีและการแสดง รวมไปถึงด้านจุดมุ่งหมายของนักดนตรี

ด้านการศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับดนตรีและการแสดง พบว่ามีความหลากหลายเช่นกัน ทั้งในด้านของเครื่องดนตรีที่มีทั้งการนำเอาเครื่องดนตรีพื้นบ้าน เครื่องดนตรีไทย เครื่องดนตรีสากล และเครื่องดนตรีพิเศษมาแสดงในรูปแบบการแสดงเดี่ยวและการรวมกลุ่มแสดง เพลงที่นำมาแสดงก็มีมากมายหลายแนว ซึ่งการเลือกบทเพลงมาแสดงนั้น มีทั้งจากความชื่นชอบส่วนตัวและการคำนึงถึงกลุ่มผู้ชมเป็นสำคัญ

คำสำคัญ : ดนตรีบาทวิถี, วมัฒก, กรุงเทพฯ, การแสดงสาธารณะ

Abstract

Street music is a public performance often seen in Bangkok with both socially and musically interesting points. This study looks at street music from three perspectives: a) its

* นักศึกษาลัทธิสุทธศิลปศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล